

Ринок природного газу

Споживання природного газу

Використання природного газу в Україні, млрд куб. метрів

Дані: НАК «Нафтогаз України».

Групи споживачів	2017	2018
Населення (пряме використання та ТКЕ)	15,8	15,4
Промисловість	9,1	9,3
Технологічні втрати, виробництво зрідженого газу	4,4	4,7
Несанкціонований відбір, неоформлені обсяги	1,1	1,3
ТКЕ для бюджетних організацій та промисловості	1,0	1,1
Бюджетні організації	0,5	0,5
Всього	31,9	32,3

32,3 млрд куб. метрів природного газу використала Україна у 2018 році. Проти 2017 року споживання зросло на 1,3%, або 0,4 млрд куб. метрів.

Населення й далі займає перше місце за обсягами використання газу серед усіх груп споживачів. 2018 року споживання газу побутовими користувачами скоротилося з 15,8 до 15,4 млрд куб. метрів. При цьому населення безпосередньо використало 10,6 млрд (-5,4% до 2017 року), а комунальні підприємства на надання послуг з опалення будинків і гарячого водопостачання використали 4,8 млрд (+4,3%).

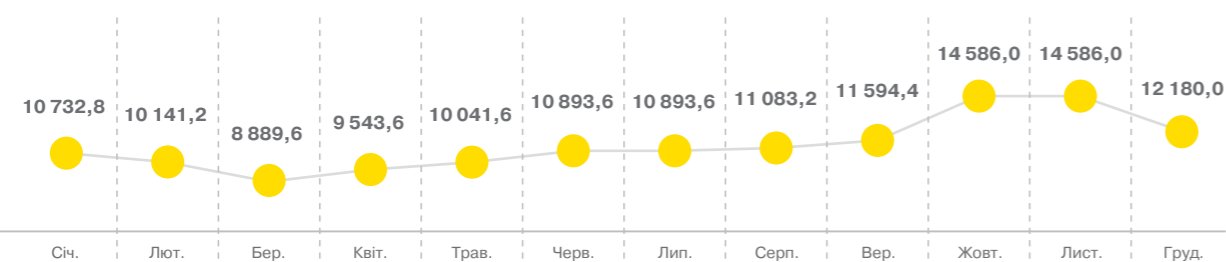
Використання газу промисловими споживачами збільшилося з 9,1 до 9,3 млрд куб. метрів (+2,2%). Виробничо-технологічні витрати на виробництво, транспортування та розподіл природного газу, а також виробництво зрідженого газу збільшилися з 4,4 до 4,7 млрд куб. метрів (+6,8%). Збільшення

за цим напрямом пояснюється значним обсягом робіт з інтенсифікації видобутку газу, які проводила державна компанія «Укргазвидобування» у 2018 році.

З 2016 року для населення та теплопостачальних підприємств тариф на природний газ встановлюється на однаковому рівні. Упродовж 2018 року тариф для цих категорій споживачів переглядали один раз: з 01.04.2017 до 31.10.2018 включно було встановлено на рівні 6 958 грн/тис. куб. метрів, з 01.11.2018 до 30.04.2019 включно — 8 549 грн/тис. куб. метрів. Для побутових споживачів встановлюється ціна. Прейскуранти НАК «Нафтогаз України» слугують ціновим орієнтиром для ринку.

Ціна природного газу для побутових споживачів у 2018 році, грн/тис. куб. метрів

Дані: НАК «Нафтогаз України», ціни вказано з урахуванням ПДВ.

Видобуток й імпорт природного газу

Видобуток природного газу в Україні, млрд куб. метрів

Дані: Асоціація газовидобувних компаній України.

Компанії	2017	2018
Укргазвидобування	15,3	15,5
Приватні компанії	4,1	4,4
Укрнафта	1,1	1,1
Всього	20,5	21,0

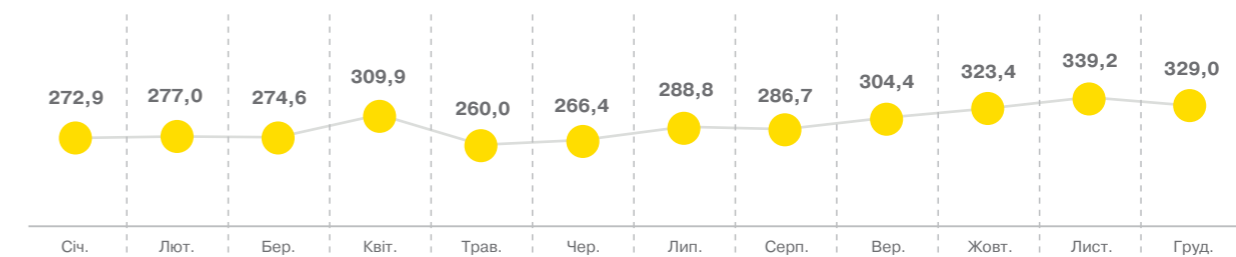
Україна збільшила видобуток природного газу на 2,5% у 2018 році, якщо порівнювати з попереднім роком. Отже, власний видобуток покриває 65% від загального обсягу споживання природного газу в країні.

Обсяги газовидобутку зростають в Україні третій рік поспіль. 2018 року приватні компанії показали вищі темпи приросту, ніж державні — 7,3%. Тоді як зростання державного «Укргазвидобування» становило 1,6%, а «Укрнафта» продовжила негативну тенденцію і скоротила обсяг видобутку на 2,3% проти 2017 року.

За дослідженням BP Statistical Review of WorldEnergy 2018, Україна за обсягом доведених запасів природного газу посідає в Європі друге місце після Норвегії. Запаси оцінюють у 1,1 трлн куб. метрів. На 100% забезпечити потреби країни в природному газі за рахунок власного видобутку можна за умови подальшої лібералізації сектору задля припливу інвестицій.

Середня ціна імпортного природного газу у 2018 році, \$/тис. куб. метрів

Дані: Міністерство економічного розвитку та торгівлі України.

У 2018 році Україна імпортувала природний газ виключно з європейського напрямку. Пряме постачання з РФ не здійснювалося, як і у 2016, і у 2017 роках.

У 2018 році Україна скоротила імпорт природного газу з 14,1 до 10,6 млрд куб. метрів (-24,8%), весь ресурс постачався з європейського ринку. З цього обсягу

7,0 млрд куб. метрів закупила НАК «Нафтогаз України», 3,6 млрд — інші компанії. У 2018 році газ в Україну постачали 65 компаній (67 — у 2017 році).

Регуляторне середовище

У 2018 році відбулося суттєве покращення регуляторного поля та модернізація профільного законодавства української газовидобувної галузі.

Старт нафтогазових аукціонів — у 2018 році стартувала підготовка до проведення нафтогазових аукціонів онлайн на платформі ProZoggo та міжнародних конкурсів щодо укладення угод про розподіл продукції (УРП).

Перехід на електронні аукціони було запроваджено урядом як експериментальний проект, що буде проводитися з 24 жовтня 2018 року до 1 грудня 2019 року включно. Потім буде прийнято рішення про подальший розвиток проекту.

Як очікується, 2019 року буде проведено аукціони більш ніж на 40 ділянок загальною площею понад 20 тис. кв. км. За даними Державної служби геології та надр України, ресурсна база ділянок, заявлених на перший аукціон, оцінювалася у 90 млрд куб. метрів газу та 16 млн тонн нафти. Аукціон відбувся 6 березня 2019 року. У ньому взяв участь ДТЕК Нафтогаз, вигравши лот на ліцензію із користування надрами Світанково-Логівської площі в Харківській області.

Старт конкурсів на укладення УРП було оголошено в лютому 2019 року. На конкурс заявлено 9 перспективних ділянок, на дві з яких ДТЕК Нафтогаз подав заявку на участь.

Дерегуляція галузі — на законодавчому рівні було скасовано понад 15 дозвільних процедур і спрощено доступ до землі для проведення розвідки та видобутку вуглеводнів. Отже, українська система регулювання газовидобувної галузі була максимально наближена до найкращих міжнародних практик. Крім цього, обов'язковими для газовидобувних компаній стали міжнародні стандарти звітності EITI, що підвищить прозорість галузі.

Введення стимулювального оподаткування для буріння нових газових свердловин дало змогу закласти більш ніж 160 нових свердловин у 2018 році, що на 30% перевищує показник 2017 року.

Відкриття геологічної інформації — у 2018 році було відкрито доступ до геологічної інформації та лібералізовано обіг таких даних. Ці зміни сприятимуть оцифруванню державних баз даних і створенню електронного data-room, як це практикується в провідних нафтогазових країнах.

Децентралізація ренти — за 2018 рік газовидобувні компанії сплатили 2 млрд грн податків до бюджетів громад, на території яких ведеться видобуток газу. Це добрий стимул для налагодження конструктивного діалогу й активної співпраці між галуззю та місцевими громадами.

Тарифи ГТС для видобувних компаній — регулятор встановив конкурентну плату за вхід у газотранспортну систему з урахуванням загальноєвропейських практик.

Єдина плата за ліцензію — скасовано плату за продовження спецдозволу на користування надрами, платіж за приріст запасів і вимогу проводити переоцінювання запасів без вагомих причин. Такий підхід застосовується в європейському законодавстві.

Активність газовидобутку в країнах, % співвідношення обсягу видобутку до запасів

■ Дані: Довідник «Енергетика України» за 2018 рік.

Країни	%
Румунія	10,1
США	8,4
Норвегія	7,2
Казахстан	2,4
Україна	1,9

Основна проблема газовидобутку — відсутність ефективного ринку геоінформації і спеціальних дозволів на користування надрами. Розпочата модернізація профільного законодавства покликана розв'язати ці питання, що сприятиме зростанню власного видобутку газу.

